

AC&R

Rechtbank Midden-Nederland,
locatie Utrecht
Rutgers / Civitas c.s.
Kenmerk: 590766 KG ZA 25-121
Zitting d.d. donderdag 3 april 2025,
om 13:30 uur.

**PLEITNOTITIES mr. L. Broers,
namens Rutgers**

Inzake:

eiser,

STICHTING RUTGERS,

behandelend advocaat: mr. L. Broers,

tegen:

gedaagden,

I. **STICHTING CIVITAS CHRISTIANA,**

II. De heer **H. BOS,**

behandelend advocaten: mr. R.P.E. Halfens en
mr. R.R. Surquin

A. DEFINITIES

1. Eiser zal hierna worden aangeduid als **“Rutgers”**, gedaagden tezamen, in enkelvoud als **“Civitas”** en gedaagde sub II als **“Bos”**. In de dagvaarding zijn gedaagde partijen consequent aangeduid als **“Gezin in Gevaar”**. Gezin in Gevaar is een van de vier ‘campagne platforms’ van Civitas en dit platform is de aanjager van de lastercampagne tegen Rutgers en de Week van de Lentekriebels. Om er geen misverstanden over te laten bestaan dat de gevraagde voorzieningen op Civitas (en al haar platforms) betrekking hebben, is gekozen om bij pleidooi de naam van de Stichting aan te houden.

B. INLEIDING

2. Dit kort geding draait niet om meningsverschillen over lesmethoden, geloofsovertuiging of opvattingen over opvoeding. Het draait om onze kinderen. Om hun recht op bescherming, op eerlijke informatie, op veiligheid en weerbaarheid. Het recht van kinderen om op te groeien in een wereld waarin zij leren dat hun lichaam van henzelf is, dat zij "nee" mogen zeggen, dat respect geen mening is, maar een basisvoorwaarde voor samenleven.
3. De Week van de Lentekriebels is daar al 20 jaar een krachtig en zorgvuldig instrument voor. In deze week krijgen kinderen les – passend bij hun leeftijd en ontwikkeling – over hun lichaam, over grenzen, over gevoelens, over diversiteit. Niet om ze te "seksualiseren", zoals wordt beweerd, maar juist om hen te beschermen. Tegen onwetendheid. Tegen seksueel geweld. Tegen schaamte en stilzwijgen.
4. Het is dan ook schrijnend dat uitgerekend dit programma – dat kinderen leert zichzelf te begrijpen en te beschermen – nu doelwit is geworden van een campagne vol leugens en verdraaiingen. Bewust wordt verwarring gezaaid met nepbeelden, valse citaten en ongefundeerde aantijgingen. Onder het mom van zogenaamde ‘zorgen’ wordt verwarring gezaaid, verdeeldheid aangewakkerd en wantrouwen gevoed. Niet om kinderen te beschermen, maar om een schadelijke maatschappelijke agenda te dienen die hen juist kwetsbaarder maakt.
5. Wij kunnen dat niet laten passeren. Als samenleving, als opvoeders, als volwassenen dragen wij de plicht om kinderen te beschermen. Niet alleen tegen tastbare gevaren, maar ook tegen de schadelijke invloed van desinformatie. Rutgers doet in deze procedure wat iedere volwassene zou moeten doen: opstaan voor de waarheid, voor de kinderen, en voor het recht op onderwijs dat hen sterker maakt.
6. Onze kinderen verdienen eerlijke lessen. Geen leugens. Zij verdienen bescherming. Geen ophef. Kinderen verdienen volwassenen die de moed hebben om hen serieus te nemen.
7. Daarom staat Rutgers hier.

C. WEEK VAN DE LENTEKRIEBELS: 20 JAAR

8. Deze week is de 20^e editie van de Week van de Lentekriebels van start gegaan.¹ Al 20 jaar wordt aan kinderen leeftijdsgebonden voorlichting over weerbaarheid, relaties en seksualiteit gegeven op school.
9. Heeft 20 jaar Week van de Lentekriebels tot gevolg dat kinderen steeds jonger aan seks beginnen, omdat zij zijn “ge seksualiseerd” op de basisschool? Nee. Het tegenovergestelde is waar.
 - Rutgers verwijst naar het vijfjaarlijkse onderzoek² naar de seksuele gezondheid en welzijn van jongeren van 13 tot 25 jaar zoals overgelegd als **productie 19**. Hieruit blijkt dat sinds 2012 de leeftijd waarop de helft van de jongeren voor het eerst seks heeft gehad, is toegenomen van 17 jaar naar in 2023 18,7 jaar. De andere helft van de jongeren is op die leeftijd nog niet aan seks begonnen.
10. Heeft 20 jaar Week van de Lentekriebels tot gevolg dat pedofielen vrij spel hebben, omdat kinderen “seksueel zijn geïndocctrineerd” en “pedofilie is genormaliseerd”, zoals Civitas stelt? Nee.
 - Kindermisbruik is strafbaar en Rutgers kan niet vaak genoeg benadrukken dat zij zich altijd heeft ingezet om kindermisbruik tegen te gaan. Het is vreselijk en de grootste angst van elke ouder. Kinderen zijn onschuldig en kwetsbaar en verdienen bescherming. Zeker tegen de seksuele begeerte, macht en manipulatie van een volwassene, daar ben je als kind immers nooit tegenop gewassen. Een ouder zal echter niet altijd en overall in staat zijn om over het kind te waken door aanwezig te zijn. Wat wij als ouders, als school en als samenleving wel kunnen doen, is ervoor zorgen dat kinderen de informatie ontvangen en de vocabulaire en vaardigheden ontwikkelen om onwenselijke situaties, zoals kindermisbruik of ander seksueel grensoverschrijdend gedrag, te herkennen, te benoemen en (hopelijk) hulp te zoeken. Bijvoorbeeld bij iemand die zij vertrouwen, zoals een ouder of een leerkracht. Mevrouw Bicanic, klinisch psycholoog, verbonden aan het UMC Utrecht en directeur van Centrum Seksueel Geweld, zegt over het belang van voorlichting (**productie 20**):

“Toch is de waarde van seksuele vorming veelzijdig. Onder andere zijn er aanwijzingen uit wetenschappelijk onderzoek dat kinderen die seksueel misbruik meemaken of hebben meegemaakt eerder onthullen in een omgeving waar openlijk gesproken wordt over ok en niet-ok aanraken.”
 - Rutgers verwijst naar **productie 21C**. In 2021 kwam door de Week van de Lentekriebels ontucht aan het licht. Een vader misbruikte jarenlang zijn minderjarige dochters. Naar aanleiding van de voorlichting stapte een van de dochters naar haar leerkracht, waardoor het misbruik kon stoppen.

¹ Waar Rutgers ter vergoeding van haar kosten gemiddeld € 45.000,- ontvangt van de overheid (en dus geen 28 miljoen).

² Mede uitgevoerd door RIVM en CBS.

- Goede voorlichting (van kinderen, ouders, opvoeders en professionals) is dus van essentieel belang als het gaat om de secundaire preventie van misbruik.³ Voorlichting over weerbaarheid, relaties en seksualiteit op basisscholen draagt hier aantoonbaar aan bij (vgl. productie 6B en **producties 21A en 21B**). Dit onderschrijft ook de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen, mevrouw Rijken (vgl. **productie 21D**):

“Goede voorlichting voor kinderen over seksualiteit draagt bij aan een gezonde seksuele ontwikkeling en is belangrijk in de preventie van seksueel geweld tegen kinderen, zowel in de offline als online wereld. Zo is het belangrijk dat ze leren wat het betekent om respectvol met elkaar om te gaan, de grenzen van anderen te herkennen en te respecteren en wat te doen wanneer anderen hun grenzen overschrijden. Scholen hebben hierin een belangrijke rol.”⁴

11. De beschuldigingen die Civitas stelselmatig en op grote schaal over Rutgers, haar lespakket en de Week van de Lentekriebels verspreidt, namelijk van “seksuele indoctrinatie”, “het seksualiseren van schoolkinderen”, “het aanzetten van kinderen tot zelfbevrediging” en het “normaliseren van pedofilie” is dan ook aantoonbaar onjuist. Civitas baseert de beschuldigingen op een eigen, extreem conservatieve, subjectieve en bovenal perverse blik op voorlichting over weerbaarheid, relaties en seksualiteit.
12. Civitas seksualiseert, niet Rutgers.

D. LESPAKKET KRIEBELS IN JE BUIK

13. In alle uitingen van Civitas wordt gesteld dat het lespakket Kriebels in je Buik en de Week van Lentekriebels een gevaar voor kinderen is en aanzet tot ‘onzedelijk’ gedrag. Dit is aantoonbaar onjuist.
14. Het lespakket Kriebels in je Buik sluit, net als de andere door RIVM erkende lespakketten, aan bij het leerplankader van SLO en bij de internationale gezondheidsrichtlijnen van de WHO en UNESCO (productie 6A). SLO is het landelijk expertisecentrum voor het curriculum en scholen raadplegen SLO veelal voor de ontwikkeling van een doordacht curriculum dat aansluit bij de kerndoelen van het onderwijs (**productie 22**), waaronder kerndoel 38 voor het primair onderwijs (productie 5D):

“De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.”

15. Ik wijs op het lesmateriaal, de leerdoelen, de ouderbrochure en het werkblad Kriebels in je Buik, zoals overgelegd als producties 8 en 9 en het leerplankader van SLO (productie 22). Hieruit blijkt dat de voorlichting feitelijk, informatief en educatief wordt ingestoken, naar de standaarden van SLO en dat het lesmateriaal aansluit bij de leeftijd en de belevingswereld van kinderen per groep. Het is zorgvuldig samengesteld, uitgebreid getest in de praktijk,

³ Vgl. het Vlaggensysteem dat is ontwikkeld om seksuele grensoverschrijdende situaties te herkennen.

⁴ <https://www.nationaalrapporteur.nl/publicaties/rapporten/2023/12/13/seksueel-geweld-tegen-kinderen-vindt-in-meer-dan-de-helft-van-de-gevallen-plaats-achter-de-voordeur>

informatief en heeft als doel kinderen te informeren en ouders en leerkrachten te ondersteunen bij deze belangrijke taak (vgl. productie 8B).

16. Het lespakket gaat uit van een positieve benadering (in plaats van een morele benadering), omdat wetenschappelijk is aangetoond dat dit de benadering is voor een gezonde en veilige relationele en seksuele ontwikkeling.⁵ Het creëren van een taboe en het stilzwijgen van dit soort onderwerpen leidt daarentegen tot meer kwetsbaarheid; onderzoek naar de meldingen van seksueel misbruik in diverse contexten maakt duidelijk dat een gesloten cultuur één van de grote risicofactoren voor seksueel misbruik.⁶
17. Rutgers (ver)oordeelt dus niet en keurt onderzoekgedrag niet af. Rutgers houdt het bij de feiten. Niet meer en niet minder.
18. Volwassenen ervaren soms ongemak indien kinderen hun lichaam ontdekken. Dit ongemak ligt echter bij de volwassene. Voor kinderen heeft ontdekgedrag geen seksuele lading (vgl. productie 8B, p. 10). Ik blijf dit herhalen omdat Civitas dit belangrijke feit blijft negeren in een poging de beschuldiging van het zogenaamd “seksualiseren van kinderen” goed te praten. Uit het overgelegde lesmateriaal (productie 9) blijkt het informatieve en educatieve karakter van de lessen.
 - In alle groepen gaat het over thema’s als het lichaam en zelfbeeld, voortplanting en families, relaties en wensen en grenzen (productie 8C).
 - In groep 1 tot en met groep 6 wordt met name stilgestaan bij ‘dat jouw lichaam van jou is’ en het aangeven van grenzen. De lessen zijn gericht op kunnen aangeven wat wel of niet fijn voelt en leren ‘nee’ zeggen en dus het ok en niet-ok aanraken. Het kunnen benoemen van lichaamsdelen, waaronder geslachtsdelen, maakt ook onderdeel uit van de voorlichting en de weerbaarheid van kinderen, omdat dit hen de vocabulaire geeft om grenzen aan te geven. Vanaf groep 3 wordt tevens aandacht besteed aan verschillende gezinssamenstellingen die wij in de Nederlandse multiculturele, en bovenal diverse, samenleving kennen. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan religie, afkomst, eenoudergezinnen, gescheiden ouders en samengestelde gezinnen.
 - Vanaf groep 7 wordt aandacht besteed aan de verandering van het lijf als een kind in de puberteit komt, om hen voor te bereiden op ontwikkelingen die hen te wachten staat of waar sommige kinderen al middenin zitten. Denk hierbij aan onderwerpen als menstruatie, waar kinderen van kunnen schrikken als hen dit overkomt zonder dat zij hier informatie over gekregen hebben. Ook de functie van geslachtsdelen in relatie tot voortplanting komt aan bod.
 - In groep 7 en groep 8 komt ten slotte het onderwerp seks op een leeftijdsgebonden manier aan bod en wordt onder andere het woord “masturbatie” geïntroduceerd. Uit de praktijk en onderzoek blijkt dat kinderen dan op een leeftijd komen dat zij hier vragen over hebben en allerlei informatie en expliciete beelden via hun mobiele telefoon

⁵ Zie o.a. Zaneva, M., Philpott, A., Singh, A., Larsson, G., & Gonsalves, L. (2022). What is the added value of incorporating pleasure in sexual health interventions? A systematic review and meta-analysis. Plos One, 17, e0261034. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0261034>.

⁶ <https://www.slachtofferhulp.nl/gebeurtenissen/geweld-in-de-jeugdzorg/commissies/>

doorgestuurd krijgen of zelfs opzoeken (vgl. Monitor Seksueel Geweld, **productie 21D**). Kinderen vanaf groep 7 kunnen ter beantwoording van vragen waar zij mee rondlopen ook de “pubergids” lezen met daarin laagdrempelige, feitelijke informatie over de verandering van hun lichaam, emoties, jezelf zijn en onderwerpen als tongzoenen, seks en zelfbevrediging (productie 9P). Dit betekent niet dat kinderen uit groep 7 en 8 na ontvangst van deze informatie zoenend, seksend en zelfbevredigend door het leven gaan. In tegendeel.

19. Het feitelijk bespreken van voornoemde thema's, zorgt ervoor dat zij weten waar het over gaat, zonder dat dit hen ergens toe aanzet. Rutgers verwijst naar het eerder genoemde onderzoek waaruit blijkt dat jongeren steeds later aan seks beginnen (productie 19). Bovendien wordt herhaald dat het voorlichten van kinderen beschermt en op latere leeftijd juist leidt tot het kunnen maken van bewuste, weloverwogen en gezonde keuzes als het om romantische én seksuele relaties gaat.
20. De informatie in het lespakket wordt zodoende te allen tijde feitelijk gebracht, zonder oordeel of aanmoediging ernaar te handelen, hetgeen aansluit bij het educatieve karakter van het lesmateriaal en de gestelde doelen van de overheid. Het is bovendien aan de leerkracht om te bepalen en in te schatten welke onderwerpen wel en niet worden besproken met de klas, passend bij de ontwikkeling van de leerlingen in de klas, net zoals ouders thuis die keuze maken. De informatie die Rutgers verstrekt heeft dus ook een didactische functie, omdat het opvoeders en leerkrachten in staat stelt vragen van kinderen te beantwoorden op een wijze die aansluit bij hun eigen visie en bij de leeftijd van het kind. En dat kinderen over weerbaarheid, relaties en seksualiteit dagelijks veel vragen hebben, dat staat vast, zo blijkt uit een persbericht van de Kindertelefoon (**productie 23**).
21. De volwassen seksuele context van lust en begeerte die Civitas op het lesmateriaal legt, komt dan ook geheel voor rekening van Civitas en sluit niet aan bij de werkelijkheid.

E. VRIJHEID VAN MENINGSUITING EN GODSDIENSTVRIJHEID

22. Iedereen heeft recht op zijn eigen normen, waarden, meningen, geloofsovertuiging en leefwijze. Dat is een groot goed in onze democratische rechtsorde. De vrijheid van meningsuiting en de godsdienstvrijheid, waar Civitas een beroep op doet, is echter niet onbegrensd.
23. Civitas heeft het recht om scherpe kritiek te hebben op de verplichte voorlichting over weerbaarheid, relaties en seksualiteit op school. Civitas mag publiekelijk een debat voeren over de vraag of het wel of niet wenselijk is dat kinderen leeftijdsgebonden worden geïnformeerd over het menselijk lichaam, emoties en grenzen aangeven. Civitas mag ook ontdekgedrag van kinderen afkeuren, omdat Civitas van mening is dat dit niet aansluit bij haar geloofsovertuiging. Civitas mag ten slotte het wetenschappelijk onderbouwde en met experts ontwikkelde lesmateriaal van Rutgers (waar scholen overigens zelf voor kiezen) te vrij, te bloot en te expliciet vinden.
24. Civitas gaat echter de grens over op het moment dat zij aanzet tot haat of discriminatie en als het uitoefenen van voornoemde vrijheden leidt tot smaad en laster. Civitas verspreidt moedwillig en op grote schaal onjuiste informatie over Rutgers, de Week van de Lentekriebels en het lespakket Kriebels in je Buik. Civitas gebruikt pakkende, misleidende *oneliners* om de publieke opinie te beïnvloeden en heeft in dit kader een duidelijk doel: Rutgers moet gestopt

worden en de Week van de Lentekriebels en voorlichting over weerbaarheid, relaties en seksualiteit aan banden gelegd. Civitas heeft dit in aanloop naar dit kort geding wederom duidelijk gemaakt aan haar nieuwsbrieflezers (**productie 18**).

25. De overgelegde producties namens Civitas bevestigen de noodzaak van de gevraagde voorzieningen eveneens. Civitas blijft de ongefundeerde beschuldigingen herhalen in producties A, B, F en G. Civitas is daarnaast zo gedreven Rutgers in een kwaad daglicht te zetten, dat zij er in producties C en L nog een schepje bovenop doet door Rutgers te beschuldigen van “*pedofiel activisme*”. En op grond waarvan? Omdat Rutgers naar de mening van Civitas pedofilie onvoldoende zou hebben afgekeurd. Dat is de wereld op zijn kop. Bovendien is het bezijden de waarheid. Rutgers heeft pedoseksueel gedrag altijd afgekeurd, pedofilie nooit genormaliseerd en kan niet worden beticht van pedofiel activisme.
26. De petitie waar Civitas zoveel waarde aan hecht ter onderbouwing van de beschuldiging dat Rutgers normalisering van pedofilie zou nastreven, zien toe op de strafbaarstelling van seksueel contact tussen leeftijdgenoten, hetgeen als onwenselijk werd gezien door de ondertekenaars van de petitie (productie 15):

“3. Strafbaarstelling leidt meer dan eens tot strafvervolging en tot verhoor van kinderen door politie en justitie. Veelal zijn het juist deze zaken die voor een kind schadelijk zijn.”

27. Rutgers heeft seksueel contact tussen kinderen en volwassenen altijd afgekeurd en zet zich al tientallen jaren in tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld, waaronder kindermisbruik. Het tegenovergestelde kan niet worden gesteld op basis van de aangehaalde petitie; nergens staat hierin dat Rutgers het standpunt inneemt dat seksueel contact tussen volwassenen en kinderen niet langer strafbaar zou moeten zijn. Sterker nog, er wordt in de petitie gesteld dat “*kinderen dienen te worden beschermd tegen ongewenste en schadelijke toenaadering*”.
28. Civitas legt daarnaast in producties C en L ondoorgrondelijke dwarsverbanden en connecties tussen Rutgers en bepaalde organisaties en personen uit het verleden. Rutgers betwist de juistheid van de documenten (die nagenoeg hetzelfde lijken te zijn). Er wordt wederom creatief geknipt en geplakt en op misleidende wijze geframet. Ter illustratie, de indruk wordt gewekt dat Rutgers nauw verweven is met NVSH. De voorloper van Rutgers (NSCHG) heeft zich echter al in 1969 afgescheiden van NSVH. Rutgers is zich vanaf die tijd gaan richten op het verlenen van zorg via consultatiebureaus (voorlichting, anticonceptie en later ook abortus), terwijl NVSH is gaan pleiten voor seksuele liberalisering en hervorming. Het gehele betoog van Civitas in producties C en L dat (personen gelieerd aan) NVSH zich schuldig zou hebben gemaakt aan pedofiel activisme c.q. het normaliseren van pedofilie, heeft zodoende niets met Rutgers te maken. Een ander voorbeeld betreft een citaat uit een opiniestuk in de Volkskrant van Willy van Berlo uit 2011. Civitas stelt dat Van Berlo zou concluderen dat seks met kinderen tot 13 jaar acceptabel is. Uit het citaat blijkt echter het tegenovergestelde. Ten slotte stelt Van Berlo enkel aan de kaak dat het verbieden van pedofiele partij Martijn geen oplossing is voor het tegengaan van kindermisbruik en dat er meer moet gebeuren om kinderen te beschermen. Van Berlo pleit daarnaast voor goede hulpverlening aan mensen met pedofiele gevoelens, juist om kindermisbruik te voorkomen. Daarmee normaliseert Van Berlo pedofilie niet, maar wordt een mogelijke oplossing aangedragen om kindermisbruik te voorkomen.

29. Ten slotte wordt door Civitas geconcludeerd dat Rutgers “nauw betrokken is geweest” bij het archief van Brongersma. Rutgers betwist dit nadrukkelijk. Brongersma is allereerst nooit gelieerd geweest aan Rutgers. Rutgers heeft ten tweede in de dagvaarding gewezen op het statement van FWOS, dat eigenaar was van het archief van Brongersma (productie 16). Het OM heeft dit archief in 2008 onder strikte voorwaarden ter beschikking gesteld aan FWOS en het archief is in 2020 overgedragen aan de Staat. Rutgers weet niet wat er aan (beeld)materiaal in dit archief zit, want – zo blijkt ook uit het statement van FWOS – niemand heeft het ooit ingezien, behalve het OM. Dat er “illegaal materiaal” tussen zit, zoals Civitas stelt, kunnen wij niet vaststellen. Op grond van de betrokkenheid van het OM lijkt dit echter onwaarschijnlijk. Het gaat in ieder geval veel te ver om een beschuldiging van zogenaamd pedofiel activisme over Rutgers op het (extern) beheer van dit archief te baseren.
30. Het onjuiste frame van pedofilie past geheel binnen de werkwijze van Civitas. Civitas gebruikt angst als wapen tegen Rutgers. Civitas verspreidt doelbewust en te kwader trouw ernstige verdenkingen, leugens en desinformatie, door Rutgers structureel in verband te brengen met pedofilie en er bij het publiek op te hameren dat Rutgers basisschoolkinderen zou aanzetten tot seks (want dat is wat Civitas bedoelt als wordt gesproken over “*het seksualiseren van schoolkinderen*” of “*seksueel indoctrineren van schoolkinderen*”).
31. Er bestaat geen feitelijke basis voor de beschuldigingen van pedofilie of het seksualiseren van kinderen. Deze ongefundeerde, onnodig grievende uitingen over Rutgers zijn dan ook evident onrechtmatig.

F. WAARDEOORDEEL / GELOOFSOVERTUIGING

32. Civitas is vanuit haar geloofsovertuiging van mening dat het lesmateriaal dat Rutgers heeft ontwikkeld, te expliciet is over het menselijk lichaam, te open is over seksualiteit, te veel blote educatieve illustraties bevat en indruist tegen de normen en waarden van Civitas. Dat mag en Rutgers verzet zich nadrukkelijk niet tegen het uiten van een dergelijke mening. Sterker nog, Rutgers wijst op de vrijheid van onderwijs én de mogelijkheid voor scholen en leerkrachten om een ander lespakket te gebruiken dan Kriebels in je Buik.
33. Er wordt echter een grens overschreden wanneer Civitas opzettelijk desinformatie verspreidt, door selectief te citeren uit lesmaterialen, ongefundeerde verbanden te suggereren en het zorgvuldig samengestelde lesmateriaal van Rutgers te voorzien van een oneigenlijke interpretatie waarin seks en lust centraal worden gesteld. Producties A, B, F en G zijn hier ook weer illustratief voor. Ter onderbouwing van de beschuldigingen dat “*Rutgers kinderen vanaf 8 jaar stimuleert om aan zelfbevrediging te doen*” en andere vergelijkbare uitingen, verwijst Civitas naar informatieve voorlichtingsboeken die Rutgers als suggestie op een lijst heeft staan en is bedoeld voor ouders en professionals (productie 12). Deze boeken maken geen onderdeel uit van het lesmateriaal en er bestaat dus geen grond om de boeken te presenteren als zodanig. Daarnaast betreft de informatie in deze voorlichtingsboeken niet meer dan het geven van informatie (hetgeen ook geldt voor het lesmateriaal). De boeken bevatten feitelijke constatering van gedrag dat voorkomt onder kinderen en tieners. Civitas kan dergelijk gedrag vanuit haar geloofsovertuiging afkeuren, maar dat rechtvaardigt niet de beschuldiging dat Rutgers “aanzet tot”, “stimuleert” of kinderen dit gedrag “laat oefenen in de klas”. Hier bestaat geen enkele grond voor.

34. Het staat buiten kijf dat deze beschuldigingen een aantasting vormen van de eer en goede naam van Rutgers en enkel in het openbaar mogen worden geuit indien daarvoor een voldoende feitelijke onderbouwing bestaat. Dit is ook het geval indien de beschuldigingen zouden kwalificeren als ‘waardeoordeel’ (hetgeen Rutgers betwist want Civitas presenteert de beschuldigingen als een vaststaand feit).⁷ Het EHRM heeft met het onderscheid tussen feitelijke beschuldigingen en waardeoordelen geen vrijbrief gegeven voor het doen van uitlatingen die als waardeoordeel zijn verpakt.⁸
35. De feitelijke onderbouwing van de beschuldigingen ontbreekt. Er is geen enkele aanwijzing dat voorlichting over weerbaarheid, relaties en seksualiteit leidt tot het seksualiseren van kinderen of dat pedofilie hierdoor wordt genormaliseerd. Het is buitengewoon schadelijk om deze onjuiste indruk bewust wel te wekken bij het grote publiek.
36. Civitas gaat ver buiten de grenzen van de vrijheid van meningsuiting én godsdienstvrijheid door desinformatie in te zetten als wapen tegen Rutgers en een vrije, diverse samenleving. Civitas handelt onrechtmatig jegens Rutgers. Dit rechtvaardigt het gevorderde verbod om de beschuldigingen over Rutgers, het lespakket Kriebels in je Buik en de Week van de Lentekriebels te herhalen en de rectificaties.

G. BELANG BIJ VORDERINGEN

37. Rutgers heeft spoedeisend belang bij haar vorderingen. Civitas heeft het “Zwartboek Lentekriebels” deze maand en zelfs vorige week nog, op grote schaal verspreid door deze ongevraagd aan Kamerleden te sturen en ministeries (vgl. producties 1D, 1F en 1H). Het Zwartboek Lentekriebels is daarnaast vorige week via een flyer aan alle basisschooldirecteuren aangeboden (productie 1E). In de flyer worden de beschuldigingen herhaald.
38. Op de website van Civitas wordt het Zwartboek Lentekriebels thans aangeboden en grootst neergezet als de onthulling van de eeuw (“*dit boek legt de schokkende waarheid bloot*”) (producties 1E, 3B en 3C-3I). Via de sociale mediakanalen worden de beschuldigingen verspreid, waaronder via YouTube (vgl. productie 2). Ten slotte verspreidt Civitas de desinformatie via nieuwsbrieven (**productie 24**).
39. Deze onjuiste berichtgeving over Rutgers en de Week van de Lentekriebels, zet aan tot haat en bedreigingen. Dit geldt voor Rutgers zelf, die in aanloop van dit kort geding ook weer de nodige bedreigingen heeft ontvangen (**productie 25**). Maar dit geldt ook voor basisscholen

⁷ EHRM 19 januari 2006, appl.no. 46389/99 (*Albert Engelmann GmbH*): “A further factor to be taken into consideration in the present case is the distinction between statements of fact and value judgments. While the existence of facts can be demonstrated, the truth of value judgments is not susceptible of proof. The requirement to prove the truth of a value judgment is impossible to fulfil and infringes freedom of opinion itself, which is a fundamental part of the right secured by Article 10 (see, for ex-ample, *Lingens v. Austria*, judgment of 8 July 1986, Series A no. 103, p. 28, § 46, and *Oberschlick v. Austria* (no. 1), judgment of 23 May 1991, Series A no. 204, p. 27, § 63). However, even where a statement amounts to a value judgment, the proportionality of an interference may depend on whether there exists a sufficient factual basis for the impugned statement, since even a value judgment without any factual basis to support it may be excessive (*Jerusalem v. Austria*, no. 26958/95, § 43, ECHR 2001-II).”

Zie ook: EHRM 25 oktober 2018, ECLI:CE:ECHR:2018:1025JUD003845012 (*E.S./Oostenrijk*), HR 14 juni 2011 (LJN: BP2087), NJ 2011/504 m.nt. E.J. Dommering en Hof Arnhem 20 juli 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BN1847.

⁸ Conclusie AG bij HR 11 mei 2012. Nr. 10/04884, r.o. 2.9, ECLI:NL:PHR:2012:BV1031.

die meedoen aan de Week van de Lentekriebels (vgl. productie 11A en **productie 25**); bijna de helft van de basisscholen ervaart weerstand van een kleine groep ouders en het aantal deelnemende scholen aan de Week van de Lentekriebels daalt. Civitas viert de daling als een eigen succes en roept ouders op om brieven met daarin de ongefundeerde beschuldigingen te sturen naar school en andere ouders, om kinderen thuis te houden of kinderen aan te moedigen de klas uit te lopen (productie 18, productie 1A). Dit doet afbreuk aan de veiligheid op school en is bovendien een advies dat oproept tot het ontdruken van de leerplicht (**productie 25**).

40. De volhardende toon, die ook blijkt uit de overgelegde producties van Civitas, maakt dat een ruim verbod noodzakelijk is en rectificatie op zijn plaats. Daarnaast toont het aan dat een verbod om de beschuldigingen te herhalen niet alleen aan de Stichting moet worden opgelegd, maar eveneens aan de heer Bos in persoon. De heer Bos ziet het duidelijk als een persoonlijke missie om de Week van de Lentekriebels aan banden te leggen. De gevraagde voorzieningen zijn daarmee proportioneel en gerechtvaardigd.

H. RECONVENTIONELE VORDERING

41. De reconventionele vorderingen zijn op zijn zachtst gezegd ironisch. Civitas verwijt Rutgers een 'trial by media'. Terwijl Rutgers met deze procedure en de communicatie hierover in de media, niet meer doet dan zich verdedigen tegen de beschuldigingen die Civitas in de week van 24 maart jl. via het Zwartboek Lentekriebels over haar heeft verspreid (productie 1).
42. Het is Civitas die de door de stichting zelf gecreëerde ophef rondom de Week van de Lentekriebels steeds maar weer nieuw leven in blaast, door de beschuldigingen te blijven herhalen en daar elk jaar een flinke schep bovenop te doen. Dat Civitas onjuiste informatie verspreidt, heeft Rutgers meer dan voldoende toegelicht in de dagvaarding. Daarnaast wijst Rutgers op producties 11A, 11B en 11C waaruit blijkt dat Civitas bewust desinformatie verspreidt over de Week van de Lentekriebels en Rutgers, kennelijk om "*ons terug te leiden naar de Middeleeuwen*" (productie 11C).
43. Het staat Rutgers uiteraard vrij om in antwoord op ernstige beschuldigingen van pedofilie en het seksualiseren van kinderen, haar standpunt toe te lichten in de media. Dat verweer houdt in dat er geen enkele feitelijke basis is voor de beschuldigingen en dat Civitas dus desinformatie en leugens verspreidt. Daarnaast houdt het verweer van Rutgers in dat Civitas het lesmateriaal Kriebels in je Buik en de informatieve voorlichtingsboeken 'seksualiseert', door niet in staat te zijn de eigen volwassen bril van lust en begeerte af te zetten. Dat is Civitas' goed recht, maar is geen vrijbrief om Rutgers zwart te maken en biedt zeker geen grond voor toewijzing van de reconventionele vorderingen.

I. CONCLUSIE

44. Rutgers verzoekt uw Voorzieningenrechter om de gevraagde voorzieningen toe te wijzen, de reconventionele vorderingen af te wijzen en Civitas te veroordelen in de proceskosten, een en ander uitvoerbaar bij voorraad.